

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristo pet- stopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

„Modus vivendi“.*)

V par številkah „Slov. Naroda“ se je zvon sprave mej slovenskimi liberalci in konservativci začel zvoniti; „Slov. Narod“ piše nekaj časa sem mirno, ne daje povoda jezi klerikalcem; vidi se, da jadra v luk, ki ima neki napis „sloga jači, nesloga tlači“. Naj mi bodi dovoljeno nekaj misli navesti, katere ima nekaj slovenskih ljudij, katerih rodoljubje ne zaostaja za nobenim, ni za klerikalci, ni za svobodoljubi vseh barv, o vprašanji sprave mej slovenskima strankama: „audiat et altera pars“.

Slovenci smo obkoljeni od Nemcev in Lahov; naša zgodovina do 48 leta kaže malo veselih strani; junaško odvrčanje Turčina, bojevanje z mečem nema veljave v kulturnem pogledu; neolikani časi, neolikani narodi imeli so vsi junaške vojnike, ki ničesar stalnega niso pustili; — vladanje moralističnih principov, vladanje rimske hierarhije po naših okrajinah in spojeno z njim desetinsko tlakarstvo, to je žalostno Kosovo polje naše zgodovine; in pogled po domovini v sedanjosti, podaje nam čil, zdrav z vsemi duševnimi sredstvi obdarovan narod, ki je marljiv, ali prepričan in vprežen po večjem v srednje-

*) Da-si ta nam „v imenu več naročnikov“ poslani članek polemizira proti stvari, katere nihče izvesti ne namerava, posebno pa mi ne; da-si po eni strani pobija to, česar nihče trdil ni, v drugih ročeh pak poleg neovrženih resnic tudi več trditev donša, s katerimi se mi in z nami vred mnogi praktično stran borbe in političnega življenja znajoči ne skladamo — prinašamo ga v celoti, ker izraža misli velicega dela naše odrasle slovenske mladine, ter smo pripravljani od pristašev naše stranke v tem vprašanji misli priobčevati in hočemo sami še o tem izpregovoriti.

Uredn.

veško duševno temo; ki več, celo leto praznih cerkva broji, nego šol, na katerega zemlji so graščine s strašnim kompleksom polja v tujih rokah in uboge kmetske bajte okolo njih na katerega zemlji Kras svoje mrtvaško polje razprostira; na katerega zemlji boben dražbe najlepšim posestvom smrtno pesen poje, tuj premožen živelj se ž njimi pase; na kateri zemlji so rudarstva, tovarnice, rokodelstva po večjem v tujih rokah, v katerih je Slovenec le uboren težak; katerega naroda, narodni kapital je majhen; katerega roda duševni zaklad so majheni, ker naša vsa literatura je še majhena, katerega naroda srednji stan po mestih in trgih po večjem, posebno kraj železnic, še vedno tujtinsivu oltarje stavlja, ovi srednji dan, brez katerega nij brzega napredka, ki je v družbinskem življenji prvi motor napredovanja, ker kmet je bil in bode konservativen; kateri narod se ima boriti z dvema življema, nemškim in laškim, ki kažejo uže po svojih velikanskih literaturah velikansko moč, ki v dotiki z ne ali malo olikanimi narodi dobivlja upliv na prav mirnem potu, tudi brez vidnega aparata, — ker uže po Darwinovi teoriji zmaga kulturen, močan narod nad slabim, ne ravno važnim mu v kulturi in številu; naš rod je postavljen mej ove narode, čijih dve veliki stranki se bojujejo za ali proti Rimu, ki diktirajo vsem drugim časovni duh itd.; pogled po naši domovini v sedanjosti je tudi turoben in prav pripraven črnogledstvo izgojati. Ali imel je nekaj svetle strani; nekaj narodnjakov je pogledalo v našo zgodovino, tam nič veselega našlo, pogledalo v obkoljujoče je razmere, uvidelo nemogućnost pasivitete napram svetovnim vprašanjem, posebno ker so se njim protivne

ideje tako silno mej Slovence rile, videlo le v teh pot rešenja naroda iz gmotnih in duševnih nadlog in potujčenja, in narod buditi začelo tudi iz duševne teme, ki ga pokriva še iz historičkih nemilih časov; slovensk pesnik, ki ga je sram bilo slovenskega mračnjaštva nij zastoj klical:

Svet čuje naj moj glas: mi nismo taki
Sovražniki ideje nismo nove,
Svobodomorci, hlapci in mračnjaki.

Kdor je tačas prišel mej posvetno našo inteligencijo, nij našel žalostnih obrazov, kdor nerimljanec je priliko imel videti, kako je navdušeno učeča se odrasla naša mladina slobodomiselne naše može premilo in veselo srčnim „živela“ a pozdravljala zoro nove, lepše dobe; kdor je pogledal v veselja žareče obraze vseučiliščnikov in tudi višjih gimnazijalcev, čitavših svobodomiselnih članke naših novin, nij glave povešal, in če je tudi bil najhujši „juste milieu“ in Borne odgovarja treznim, starim politikom: „darum glaubt der jugend; was die jugend glaubt, ist ewig, euer wissen aber vergeht“. — Sprava, sloga in — brezkrvni članki (? Ur.) je naenkrat pri nas želja; — narod mora zrel biti za kakovo idejo, mali narodi ne bodo izbojevali vprašanj svetovnih, — složni hočemo odbijati skupnega nam sovražnika, — itd. se čita. Bode težko šlo. O čem se hoče pisati, če se hoče sploh politikovati in „Slov. Narod“ in „Glas“ et consortes so politični listovi? Cel svet se bori v dveh strankah za historično in za stanje našemu času telegrafa in železnic, etc. dostojno, primerno, žurnalist vse Evrope ima po večjem svojo gradivo v teh svetovnih vprašanjih, ker se povsod ta vprašanja pretresujejo; hoče li slovenska žurnalistika gladu umreti? In pisati ne sme v teh važnih vpra-

Listek.

Pisma iz Italije.

III.

Vičenca.

Sapias, vina liques, et spatio brevi,
Spem longam reseces.

Horac.

Denes je praznik, vesel, svet dan. Ljudje hitijo v cerkev in molijo in zvoni zvoné in orglje pojejo. Solnce rumeno, svetlo solnce sije ponosno na jasnem nebu, ter obseva mestno palačo in borno leseno kočjo, vesele in obupne obraze. Draga Libera, jaz pa sedim v senci široko vejatega figovega drvesa in pijem sladko italijansko vino. Kaj ne, si uže zopet misliš, to ti je nepopoljšljiv. Niti svetih praznikov ne česti več. Ne zameri ljubo dete, svetišče je vsako pošteno srcé in blage vzvišene misli so naj lepši prazniki. Tudi jaz praznujem praznik, ker v duhu se mi budé zopet čez dolgo iste

podobe, isti ideali, ki so me navduševali nekada s tako gorečim ognjem. Morda mi jih slika žareča vinska kapljica, ali pa:

„Das schwarze schelmenaug da drein,
Die schwarze braune drauf;
Seh' ich ein enizigmal hinein,
Die sele geht mir auf.“

To ti je deklica, to so ti žarni pogledi, to njezne ročice, ki mi točijo sladčico v prazno čašo.

Ali kaj sem rekel? Zagovoril sem se draga Libera, ne bodi huda! Zaljublencu in mlademu Slovincu se baje ne sme vsega verovati.

Govoriti sem le hotel enkrat „pro domo tua“ ljubo dete. Če pohvalim nježni spol lepe Italije, njegovo krasoto in ljubeznjivost, žarke zaljubljenih oči, samo dalje ne — vem, da mi ne zameriš draga Libera. Proznajš me in veš, da imaš uže moje srce v jeklenih okovih.

To so ti deklice te Italijanke draga Li-

bera. Njezne ko golobice, urne kot serne in zaljubljene kakor — ti, če ne bolj, ljubo moje dete. In ti črni očesci, ta nevgasljivi ogenj! Kaj čuda, da so zapeljali celo orjaškega Göttheja, da jih je slavlil v svojih mojsterskih rimskih elegijah:

„Oftmals hab ich auch schon in ihren armen
gedichtet
Und des hexameters mass leise mit fingerlinder
hand
Jhr auf dem rücken gezählt.“

Ni čuda, da je lepota italijanskega ženstva vplivala tolikanj vse veke na naj slavniji može in zgodovinske dogodjaje. Lavra in Beatrice ste nam vrstnici uzora najvišje krasote, ki se popeva v naj slavnejših delih nesmrtnih pesnikov.

Vsaj se pa bere tudi italijanskemu ljudstvu še dan denes, da je bil njegov rod v stvarjen zakaj višjega.

Stotelja so minula, izginila je rimska slava. Večni Azarjev in Dantejev, Avgustov

šanjih, važna tudi v naši Avstriji, ker take reči so po spravi iz površja neki izbacile se in če se vendar piše, neko barvo mora reč imeti, svobodomiselnost in klerikalizem ostajata v prsih posameznih, kakor se pravi. Ali to bi morali bogovi biti, ki bi pisali brez „razžaljenja“ prepričanja kolegovala, — boj je na tak način gotovejši, kakor pa da ima Börne prav, če pravi: „einen dieb zum nachtwächter und einen jesuiten zum zeitungsschreiber bestellen, ist einerlei“. In stavimo, naši časnikarji pišejo le o opekah na ljubljanskih strehah, kake teorije, ali zdaj svobodomiselnemu časnikarju ne bode svobodna izgoja, cela novoveška, minolih časov principom sovražna kultura za pete udarjala, ali si ne bode človek, ki se je po vseučilišču tega stoletja ozrl, in literaturo velic narodov po moči izperil, rekel, da vse, kar piše ima znak tega stoletja in njegove kulture, in narobe klerikalec, ali ne bode vse pisal s sovraštvom do načel zdajšnjega sveta, ki so njegovim idejam protivni, ki se ga je v bogoslovnicah ali družinih društvi nasel in ves v njih živi. Opeke bodo po eni teoriji bolj jasne, po drugi bolj temne in kdo je porok, da nij „sloga“ „sprava“ etc. nedosežna mej strankama, katere loči celo mišljenje in pogledavanje sveta, katerih ena je v preteklosti do ušes zaljubljena, a druga ne upa od te v njenih možganih črno in žalostno odmevajoče minolosti ničesa, kar ničesa, katero sovraži, kot krutost na nož, katere zopetno uživiljenje stavlja v blaznico.

Ali naroden princip, prvi v našem programu, terja slogo! To je druga. Kdo pač misli na Slovenskem pridobiti le enega tržana, meščana-odpadnika za našo stvar, če mu bode kaj povedal o ljubezni mej klerikalstvom in našim svobodoljubjem; kdo misli mlajši zarod teh tržanov in meščanov, ki se zgodoma že napije liberalnih načel, dobiti v tabor, gde se samo zaradi sprave v enem načelu, bistvenem za obe stranki, kojega bi obe in akopram v najljutejšem mejusobnem boji čislali in zagovarjati morali, v nemar puščajo, ideje, ki so za male kakor velike narode vitalne, katerih uresničenje tako mali, kakor veliki narodi pospeševati morajo, na katerih uresničenje se mali tako, kakor veliki narodi pripravljati morajo, in to z duševnim bojem, ker nobena nova ideja ne hodi brez boja črez prag življenja, enkrat mora boj biti; — kdo

svobodomiselnih rodoljubov misli, da bode tudi po spravi moderno, svobodno šolstvo manj trn v peti klerikalcem, kakor sedaj, in šola je prva trdnjava; kdo misli, da bode na tak način imelo učiteljstvo, važen faktor posebno pri nas, v našem taborju, (vse ne smemo pustiti odpotovati, kakor oče Bleiweis pravi, uže zaradi tega ne, ker so duhovni učitelji po svoje in bi ne hoteli toliko opravila imeti;) kdo misli, da se bode germanizacija vstavila, če n. pr. vsi gospodi duhovni in mežnarji proti njej škropit gredo in liberalci na gore pri Spilfeldu in na obale Adrije svoje vedete postavijo; kdo bode mislil, da se naša mladina ne bode okužila pesimizma, indiferentizma v takih razmerah, ki se uči in biva v mestih, gder je ognjišče boja mej ultramontanizmom in svobodno mislečim elementom, ki živi in umrje za načela moderne kulture, ki posebno more zvezo mej južnimi brati vzmogočiti, (vitalno vprašanje za nas) ker le po tem, da naša mladež nij pesimistična proži roke hrvatski in srbski mladini in ta tudi svobodomiselna, se le tedaj za nas Slovence več zanima, komu nij mar za to, kako inostranstvo o nas misli.

Meni se močno dozdeva, da je večje ali manje število literarnih močij odvisno od kulturnega stanja naroda, in boga mi, ženi bode svoja dela spravil na dan, če klerikalec in svobodomislec hodita pod enim dežnikom ali ne. Mi nemamo učenih razpravljanj in družinih literarnih proizvodov ne zaradi tega, ker politika vse moči absorbira, ampak ker g m o t n e podlage literatom pomanjkujejo, ker večina v varnem domu pri ženi in otrocih in v suhem krušnem delu vse svoje moči pusti in ker vse zapreke podirajočih človekov nij na stotine.

Boj, duševni boj, nikdar nij škodil razvitku kacega naroda. Življenje je boj, boj za pravo je prva dolžnost državljana, in kaj je drugaga boj mej klerikalizmom in svobodnjaštvom, kakor boj za pravice: svoboda, omika in narodnost. Največji duhovi sveta smatrajo duševni boj mej človeki za največje dobro. Ne manji kakor Bukle, katerega knjige vsak kapitel se pred vsako učenjaško družbo brati sme, pravi tako-le o skepticizmu uzroka boja: Največji sovražnik spoznanja nij zmotnja, ampak utragljivost. Vse kar je treba, je preiskavanje; ž njim smemo gotovi biti uspeha, če še toliko napak napravimo. Zmotnjava bije se zoper zmot-

njavo in ugonobi nasprotnico, dokler se resnica ne najde. To je razvitev duha, in označevalci novih idej, novih krivover so dobrotniki človečanstva. Ne vpraša se, ali imajo prav ali ne. Oni duh bodrijo, budijo delavnost in napeljujejo na nova razmišljanja, motijo z nemilo roko utragljivost, ki se s starim položjem zadovolji, ki je novim boljševalnim idejam protivna itd. Ali mora boj, bistrenje duhov, ravno Slovence škoditi, ali je ravno on tako rahlih živcev, da mu ni dobro v prostem zraku boja za najdražje, za mišljenje svoje, za bodočnost lepšo svojih potomcev! Ne, boj mora Slovenca tako daleč spraviti, da se dobro zave svoje narodnosti, da omikan postane in tako se protivi germanizaciji, to ga more rešiti, drugaga nič, ker dokler nij večina slovenstva nekaj vsaj več izobražena, kakor zdaj, do istega časa je plamen narodnega domoljubja pri kmetu, delavcu le slama, — nema dobrih tal, — in znamo po spravi doživeti, da bode kmet še terjal nemščino v šole, slovenski bode rekel, uže zna. Kultura je cvetka počasne rasti — obupati nij, če tudi tam in tam ali za zdaj povsod propade pri volitvah svobodomiselna stranka.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 2. novembra.

V **državnem zboru** je bila volitev komisije za urejenje gruntnege davka. Volili so po deželah in tudi neposlanec. Za kranjsko sta voljena Apfaltrern in za namestnika Langer, ne vemo zakaj baš oba poslanca velicega posestva, ki je na Kranjskem v veliki manjšini? za Štajersko Kellersperg in za namestnika Walterskirchen, za Koroško Stockert in (nam.) Götz, za Trst in Primorje Vidulich in (nam.) Jos. Purgstaller za Goriško grof V. Pace in (nam.) Črne.

Staročehi še sedaj ne prestavajo, Mladočehi psovati kljub temu, da se ti izrekajo tudi za nevstop v državni zbor ter jim naravnost očitajo, da bodo slednji vendar prišli enkrat še ustavakom na pomoč. — „In stranka naša“ dogovarja jim „Národní Listy“ na to, „vse take napade od nekdanj mora požirati tiho, kakoršne nemški organ staročehski „Politik“ trosi o svobodomiselni stranki tudi ptujim narodom, ker sama nema enacega organa. Ali zastoj je vse! Nihče vam več ne verjeme! Edino geslo naše je: „na delo narod češki!“, ki mu je perok zmage svoje nad cislajtanizmom. Vstopite vi staročehski poslanci z nami vred v deželni zbor

in Tasov in Petrarkov, vendar še dan denes veje marsikaka heroična iskrica v italijanskem ljudstvu. A zlati časi so minuli, vsak narod ima le enkrat spomlad in poletje.

Ko bi vedel draga, da ne izve lepa točajka, poslal bi ti duhteč venec, katerega sem jo izprosil z velikim trudom in zvijačo. Razume se, ne pisal bi ti, da je ognjene Italijanke, temuč narisal bi ti z največjo svojo domišljijo, kako sem trgal z lastnimi prsti posamne rože, koliko sem se trudil, koliko upal in se bal pred ostrim vrtnarjem, koliko krat ga poljubil, predno sem se ločil od njega itd. Vsega tega mi zdaj ni potreba, kar se imam zahvaliti svojej odkritosrčnosti, ki mi pa v tvojih očesih mnogo odgovornosti in morče skrbi uzročuje.

Z bogom krasna Italijanka! Verček ti pa vgumbnik in hajdi na korzo, kjer se šetajo zapeljive, ponosne hčere živahne Vičence. Če uže hrepeniš po meni draga in če me

želiš videti, pojdi urno v ljubljansko zvezdo, ker se suče mestni nobel svet. Ko zagledaš kacega Majerja komija v paradi, s kineško pinjo na glavi in s pušeljcem na prsih, ki za ljubljeno šeta, misli, da vidi mene. Nekoliko razločka je se ve da med nama, postavim, jaz imam „popotni les“ v roci, moji črevlji nijso za salon in ponižen klopuček tiči na mojej glavi. A toliko krasnejši je pušeljce posebno, ker mi ga je podarila Italijanka zarečih pogledov, ljubljanski komi pa ga je moral kupiti od Krakovke. Ne misli draga, da sem se šel zaljubiti na korzo, kakor Ljubljčan v zvezdo, temuč moja zvedavost me vleče tja izpoznat, kolikor mogoče tuje šege in navade. Če se ujame sem ter tje kak zareč zaljubljen pogled, tudi nič ne dé.

Samo povedati ne smem, da sem Slovenec. A kaj še to. Žalibože naš narod se še ne imenuje daleč za južnimi gorami. „Tedesco“ bi me zvali, ko bi jim pravil o

svojem domovju in uže samo s tem bi uže izgubil v očesih krasne Italijanke pol „interesantnosti“, se ve da, postavim, da bi jo bil prej kaj imel. To so ti značaji te Italijanke in sploh vse ljudstvo. Tuje jim je protivno in sovražno. Nikomu ne upajo, nikogar nepoznanega ne čislajo. Tuji so jim le ljubi, če jih morejo dobro materialno izmolzti, sicer jih ne marajo. In pri nas?

Ko bi jih vsaj posnemali Slovenci, kar se tiče prvega! Ko bi stali, ko meja sovražnemu vplivu v bran, kmalu bi rodilo to obilega za nje sadu. Naše krasotne pa, ki se sprehajate po lepej zvezdi in čitalnici, zapomnite si, kako ljubijo Italijanke svoj narod, svoj jezik, da mu žrtvujejo celo ljubezen svojega srca. Iztrebite nemškutarske prilizovalce od sebe, ki menijo, da je kmetško, če govoré slovenski, akoravno le nemško lomijo, da se jih bog usmili.

Liberius.

češki, pokažite tu činnost, kakoršno narod zahteva na vas . . . a videli se bode v tem trenutju, pelje li činna obramba v pogubo našo stvar ali pa k prosperitnosti in zmagi! Potem bode pa zopet češko vprašanje tako visoko stalo nad dunajskim parlamentom, da se gotovo ne skrči pred njegove duri.

V *ogerskem* zboru je predložil pravosodni minister zakonsko osnovo o novem kazenskem zakonu, ter je obetal še novo trgovinsko postavo.

Vnanje države.

Iz *Carigrada* se brzojavlja: Knez črnogorski je ruskemu poslaniku generalu Ignatievu brzojavil, naj dá preiskovalni komisiji v Podgorici mejnaroden značaj. General Ignatiev je o tem vprašal druge poslanike in sporočil potem črnogorskemu knezu, da ker je turški veliki vezir hitro sodbo obljubil, bode diplomatični kor za zdaj samo tek stvari natanko sledil.

Iz *Španije* se poroča: Pri Villafranca je bilo 12 bataljonov Karlistov pod poveljstvom Cucabovem tepenih, in so izgubili 120 mrtvih, zastavo in mnogo ujetnikov. — Iz Barcelone pak se poroča menj vesela novost, da so nekateri vladni vojaki kolone Estebe odpovedali pokorščino.

Angleški „Times“ govore v članku o prestolnem govoru nemškega cesarja Vilhelma in menijo, da se zdaj zvezda Nemčije dviga, ko je vnanji sovražnik premagan, notranji protivnik potrjen in oblast duhovenstva zlomljena. Mirnostna zagotavljanja prestolnega govora so taka (?) da mogo vojnim govoricam konec storiti. Narod, ki ima še toliko dela, kot Nemci ne more želje imeti, da bi drugim vojsko napovedal. — Drugi angleški listi valjda ne bodo tako lahkoverni v nemško politično poštenje.

Bismark se je z *Arnimovim* preganjanjem blamiral — tako sodijo skoro vsi neodvisni listi tega sveta. Iz pisem, katere je prej pisal v Bismarkovem imenu tajnik Bulow Arnimu in iz Arnimovih odgovorov se vidi, da je bil Arnim pripravljen akte izročiti, ako sodnija spozna, da niso privatni in ne njegova lastnina. Torej ni bilo nobenega povoda za zapor. Bismarkovi policaji so po vsem svetu iskali obdolženj in dokazov proti Arnimu, pa nij čuti, da bi bili kaj naši.

Domače stvari.

— (V društvu kranjskih zdravnikov), ki je imelo v soboto svoj shod, vnel se je bil prav živahen razgovor o difteritis-epidemiji, ki zdaj räsaja; le škoda, da se je baje premalo na parlamentarni red gledalo, kar je na poslušalce neprijeten vtis napravilo. Zvedelo se je, da ta neprijeten gost zmirom več in več hiš obiskuje, in da veliko žrtev zahteva. Sprejela se je po dolgo trajni debati od dr. Keesbacherja predložena resolucija, da se more strašnemu širjenju te bolezni le po strogem izvrševanju sanitarnih naredeb v okom priti; kajti bolezen sama na sebi kljubuje vsacemu lekarnemu zdravenju. — Grajal se je, da se od magistrata premalo strogo gleda na desinficiranje stranišč itd. in priporoča se drug način desinficiranja, namreč z karbolnokislino. Na druge naredbe v sanitarnem oziru se vnovič opozoruje. — Nazadnje je bila resolucija sprejeta, da se ima struga Ljubljance globlja napraviti, kar bi se s tem dalo doseči, da se Gruberjev kanal zapre. Res škandal je za mesto Ljubljano, da se njeni kanali skoraj brez izjeme nad vodaj, mesto pod vodaj izlivajo.

— (Kranjska trgovinska in obrtnijska zbornica) ima denes zvečer ob 5 uri sejo. Obravnavale se bodo jako važne stvari.

— (Na pokopališču) ljubljanskem je bilo v nedeljo jako živo. Na grobčih slovenskih zaslužnih mož so bili venci. Pevci „Sokola“ so njim in svojim pokojnim soudom zapeli nagrobnico.

— (Iz Ljubljane) se nam piše: V sobotnem listu „Sl. Naroda“ naznanjena svečanost pri odkritju Fr. Cimpermanovega spominka je v vsakem obziru dobro izpala. Pred okusno iz nabrežinskega marmora izdelanim in s pesnikovo en relief izsekano podobo okinčanim spominkom se je zbralo ob določeni uri precejšno število občinstva, in sedmošolec gosp. J. Ciperle je z lepo, živahno besedo pojasnil pomen svečanosti. Glasi se ta govor tako-le: „Vsak izobražen narod česti in slavi spomin onih svojih mož, katerim se ima zahvaliti o svoji omiki. Naš slovenski narod, akopram je le majhen, v tem obziru nikakor ne zaostaja za drugimi, in kraj, na katerem sedaj stojimo, najlepše spričuje resnico teh besedi. Na tem pokopališču spé mirno smrtno spanje za naš narod mnogozaslužni možje: Vodnik, prvi buditelj naše narodne zavesti; brata Čopja, njegova prijatelja; Linhart in Čop, jeden sloveč zgodovinar, drugi velikan učenosti v jezikoznanstvu; Langus, slikar, s katerim se smemo ponášati; Rüssel, slavni mehanik; Korytko, trudoljubivi naberalec naših narodnih pesnij, in Metelko, čegar delavnost je imela in ima še velik upliv na našega milega jezika razvoj; Malavašič, od katerega imamo mnogo prav mičnih pesnij in povesti; Rihar in Mašek naša izvrstna skladatelja; in še več drugih. Skoro vsem tem svojim dobrotnikom je narod v znamenje hvaležnosti in poštovanja in potomcem v izpodbudo postavil pomenljive spominke; in tudi denes stojimo pred monumentom, kateri je zopet napravila darežljivost naših plemenitih domorodcev in ki slavi spomin našega zemljaka in tovariša, spomin izbornega slovenskega pesnika Fr. Ser. Cimperman-a. Predragi pobratim, odpusti nam, ker smo se denes zbrali, da skazemo Tvojemu imenu in Tvojim zaslugam pristojno čast, akopram nam je znano, da nij bil Tvojega delovanja namen slavljenemu bitu. Vendar bi se nam zdel greh, ako bi to opustili, kajti naša dika in naš ponos si Ti, blagi Franjo! Z vso močjo svojega plemenitega srca si ljubil svojo mater domovino — in tudi ona je Tebe zapisala mej svoje najdražje ljubljence. Iz dna svoje duše si jej želel lepše prihodnosti ter budil s pesnij sladkim glasom svoje brate najkrepko sučejo uma svitle meče, da bode izbežala temna dušna noč iz naše dežele in da bodemo sposobni, stopiti v kolo na vrhunci izobraženosti uže stoječih bratov na jugu in severu. „Ti hitro vzeti, veliko si končal“, in „roži so le kratke ure dane“, a če tudi nijsi doživel dneva povzdige našega rodü, kateremu bi bil Ti postal ponos in podpora, vendar, gledj, kako vé on ceniti Tvojih zaslug vrednost! Kakor Tvojih prednikov: Vodnika, Čopa, Čopjov, Linharta in drugih, tako se bode tudi Tvoje ime na našega slovstva obnebji svetilo še skozi stoletja, in kedar bode spominek, kateri so Ti postavili plemeniti Tvoji čestilci, uže davno razpál, kedar bodemo uže tudi mi, ki denes navdušeni slavimo Tvoj spomin, črne zémlje rop; še takrat bode donel Tvoje strúne mili in sladki glas Slovencem, ter jih tolažil v trépnji, pa jih povzdigal v radosti. V malo

znamenje poštovanja in ljubezni in v imenu č. slušateljev višje gimnazije ljubljanske pak Ti zdaj položim za Tvoje pesni zasluženi lavorjev venec na brezgodni grob, in menim, da izrazim srčni občutek vseh navzočih č. domorodcev, ako vskliknem iz globine svojega srca: Slava Tvojemu spominu!“ Ko je mladi govornik okončal svoj govor, je položil krasen venec, s čarkami tiskane besede: „Fr. Ser. Cimpermanu, — višja gimnazija“, na grob in po izbornem petji gimnazijskega kora, katerega je izvrstno dirigiral sedmošolec, g. K. Morč, je bila slovesnost končana.

— (Slovensko gledališče.) Uže tolikrat igrana igra „Mlinar in njegova hči“ je vendar tudi v nedeljo privabila natlačeno polno gledališče slovenskega občinstva. Nositelji glavnih rol gg. Schmid Konrad, Šušteršič (mlinar) in Noll (grobokop) kakor tudi gospodična Podkrajškova so z dobrim igranjem občinstvo zadovoljili.

— (Učiteljsko skušnjo) so dostali te dni v Ljubljani učitelji Karel Bernard iz Begunj na Notranjskem, Franc Cvirn iz Poljane na Štajerskem, V. Lindner iz Tržiča in Franc Žihner od sv. Jurja na južni železnici.

— (Dvorni svetovalec g. Widman) se je v soboto zvečer z brzovlakom vrnil z Dunaja, in pripeljal tudi svojo družino soboj.

— (Dolenjska železnica) 5 novembra se bode predstavila cesarju deputacija, ki bode prosila, da bi se z ozirom na veliko revščino na Dolenjskem zidala dolenjska železnica. Deputacije se bodo udeležili sledeči gg.: deželni glavar dr. vitez Kaltenegger, vsi državni poslanci kranjske dežele, novomeški župan g. Rizolli in še dva župana iz novomeške okolice.

— (Tržaška „Naša Sloga“) prinaša ves naš članek „Hrvatsko vsučilišče in Slovenci.“

— (Iz Dunaja) se nam piše: Hrvatski dijaci so obiskali „in corpore“ v nedeljo Prehradovičev grob.

— (Iz Ljutomera) se nam piše: V „Slov. Narodu“ se je one dni vaš dopisnik nad tukajšnjim okrajnim šolskim svetom pritoževal, da v premalo časnikih učiteljske službe razpisuje, da namreč „Grazer Ztg.“ in mariborski „G.“ ne zadostujeta. Da je imel, vaš dopis prav, razvidi se že iz tega, da sta se za tri razpisane službe v Ljutomeru in za dve v okolici — samo 2 doslužena vojaka (Štajerca) brez učiteljskih spričeval oglasila, če bi se smela kot kompetenta ponujati. — „G.“ je pa zaradi naše opombe tako razkačen, da dopisnika kar mladega čuka imenuje. „G.“ je tukaj slabo naletel, baš takrat nij bil dopisnik tiste vrste mladič, kakor on meni. Sicer ga pa prosimo, naj v prihodnje nikar ne govori o rečeh, katere so njemu neznane. V Ljutomeru je letos okolo 700 otrok, za katere je tedaj najmanj 7 učiteljev treba. Če se torej Ljutomerčani potrudimo, da bi učiteljev od drugod dobili, ker jih na Štajerskem nij, in kar jih je, imajo uže enake, naj nam zavoljo tega ne z a h a v l j a, ko pomagati ne more, vsaj menda nij pripravljen, da bi prišel zdaj o začetku šolskega leta učiteljem pomagati, in vsaj mu ne bo škodovalo, da se bode (morda vsled „N.“ dopisa) razpis še v druge časnike poslal.

— (Ljutomerska posojilna zadruga.) Piše se nam: Z odlokom slavne okrožne sodnije v Celji od 27. oktobra t. l. št. 5394 je založniško društvo v Ljutomeru s sledečo firmo: „Okrajna posojilnica v Ljutomeru“ registrirano društvo z neomejeno zavezo vključeno.

— (Bratev je v Ljutomerskih goricah) uže dokončana. Vina je toliko, kakor lani, kapljica je prav dobra; cena mu je od 100-150 gld. štrtinjak.

— (V Ptuj) se je 26. t. m. slovesno odprla nova bolnica.

— (Hrvatski „Primorac“), ki izhaja v Kraljevi pri Reki piše: „Medju Slovenci utire se od njeko doba put slozi, koja će bolje unaprediti korist jedne demovine. Vč u saboru podnieše staro i mladostovenci oštru interpelaciju na vladu, da zatire slovenski jezik u školah i uredih. Izim Razlaga podpisaše ju svi, i od onda zamukne u javnih listovih svaki stranački glas, pa se je nadat, da će se sinovi jednoga naroda lasno složiti u jednom programu.“

— (Iz Celja) 31. oktobra se nam piše: Kakor se je nedavno pokazala nemška inteligencija v Žavcu, tako se mora zabilježiti nov dokaz takove moderne omike, katerega sta nam tu v Celji pred nekaterimi dnevi dala dva sinova takih meščanov, kateri pri vsaki priliki nosijo prusko zastavo in Slovenca želé do vseh vragov. Nij vredno, da bi ta dva fantalina imenoval po imenih, le to naj bode rečeno, da sta na prostej ulici v mestu napadala neko gospo iz poštene hiše in se tako surovo obnašala, da se je ravnanje teh dveh mladeničev celemu mestu pristudilo.

— (Germanizacija in tujčeva predrznost.) Prvosednik rajhenburškega krajnega šol. sveta g. Potrz, rodem Prus, je na uže znano vprašanje deželnega šolskega sveta — kjer želé nemščine v ljudskeji šoli, (kot učni jezik) kar samovlastno, brez vsakršne seje, sklenil in poročal, da mora ondašnja šola biti čisto — nemška, ne gledé na to, da so ondi slovenski prebivalci, da je on edin i Nemec mej njimi!

— (Zlat medaljon) se je v nedeljo, dopoldne izgubil gredé iz Latermanovega drevoreda in zvezde k dež. sodnji. Kdor ga je našel naj ga blagovoli oddati proti primerni nagradi opravištvu našega lista.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni
Revalescière du Barry
v Londonu.

28 let uže je nij bolezn, ki bi je ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicini in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze

i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, slujšanje, blediče in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenice in je bolj, nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru, zdravnika svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Dr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castle Stuart, Markize de Brehana in mnogo drugih imenitnih osob, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo zdravnika svetnika Dr. Wurzerja, Bonn, 10. jul. 1852.
Revalescière du Barry v mnogih slučajih nagradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri dristi in grizih, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih, a t. d. pri kamnu, pri prisadljivem a bolehnem draženju v sealni cevi, zaprtju, pri bolehnem bodežu v obistih in mehurju, trganju v mehurju i t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prsnih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu. (L. S.) Rud. Wurzer, zdravniki svetovalec in člen mnogo učenih društev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.
Vaša izvrstna Revalescière je ozdravila večletne i nevarnostne prikazni, trebusnih bolezni, zaprtja, bolne čutnice in vodenico. Prepričal sem se sam gledé vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam.
James Shoreland, ranocelnik, 96. polka.
Izkušnja tajnega sanitetnega svetovaleca gosp. Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.
Ponavljaje izrekam gledé Revalescière du Barry vsestransko, najbolj spričevalo.
Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalec.
Spričevalo št. 76.921.

Obergimpert, (Badensko), 22. aprila 1872.
Moj pacient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetje jeter, ter ničesar poizkušil nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalescière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.
Montona, Istra.
Učinki Revalescière du Barry so izvrstni.
Ferd. Clausberger, c. kr. okr. zdravnik.
St. 80.416. Gosp. F. V. Beneka, pravi profesor medicine na vseučilišču v Mariboru (Nemčija), piše v „Berliner Klinische Wochenschrift“ od 8. aprila 1872 to le: „Nikdar ne zabim, da je ozdravila enega mojih otrok le takozvana „Revalenta Arabica“ (Revalescière). Dete je v 4. mesecu vedno več in več hujšalo, ter vedno bljuvalo, kar vsa zdravila nijso bila v stanu odpraviti; toda Revalescière ga je ozdravila popolnoma v 6 tednih.“

St. 64.210. Markizo de Brehana, boleha je sedem let, na nespanji, treslici na vseh udih, slujšanji in hipohondriji.

St. 79.810. Gospo vdovo Klemmovo, Düsseldorf, na dolgoletnem bolehanji glave in davljenji.
St. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanji dušnika, omotici i tiščanji v prsih.

St. 75.970. Gospoda Gabriela Tešnerja, slušatelja višje javne trgovinske akademije dunajske, na skoro breznadejni prsni bolečni in pretresu čutnice.
St. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprebavljenju, nespanji in hujšanji.

St. 75.928. Barona Sigmo 10 letne hramote na rokah in nogah i t. d.
Revalescière je 4 krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na ceni, gledé hrane.

V plehaših puškah po pol funta 1 gold. 50 kr., i funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold.
— Revalescière-Biscuiten v puškah a 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalescière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold.

— Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Obermayer, v Innsbrodu Diechtl & Frank, v Celovci P. Birnbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morić, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnah in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštnih nakaznicah ali povzetjih

Dunajska borza 2. novembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	70 gld. 30 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	4 „ „
1860 drž. posojilo	108 „ 90 „
Akcijske narodne banke	987 „ „
Kreditne akcije	236 „ 50 „
London	109 „ 85 „
Napol.	8 „ 84 „
C. k. cekini	— „ — „
Srebro	104 „ — „

Oznanilo.

Prodaja se zdaj pri M. Gerber-ju v Ljubljani po zelo znižani ceni:

Ključ

za poštovanje, razštevaje in metrično mero s „pojasnilom“ vred po 2 kr. a. v.

Abecednica s podobami

za čitanje in čtetje, po 18 kr. a. v.
Kdor pa naroči pri pisatelju Žnidarčič-u na Banjšicah (pošta: Canale bei Görz) po 10 iztisov to ali une knjižice, ta prejme na vsakih 10 še 2 iztisa za prvirjek.

„Slovenski Učitelj“ govori v 3 št. (stran 44) obsirno o „Abecednici“ ter sklepa tako: „Kaj takega nemajo še Nemci ne, kakor so te podobice, katere služijo dvojnemu namenu: kazalnemu poduku in izpoznavanju pismen. Mislimo torej, da bi se moglo slovensko učiteljstvo po pravici ponašati s to „Abecednico“. Priporočamo jo najtopleje vsem čest. čitateljem našega lista.“

„Abecednica“ se dobiva tudi v Celovci v tiskarnici družbe sv. Mohora, v Mariboru pri Ferlinecu v Gorici pri Woklatu in Filaku, v Zagrebu pri Hartmanu, v Pragi pri Grégu. (311—1)

Prodaja

hiše in gospodarstva.

Prekrasno **Taborsko posestvo na Visokem** (Weisach), poleg Kranja, je takoj naprodaj zaradi važnih rodovinskih pomér. Posestvo je na cesti od Kranja proti Kokri in Koroškem, ter je sposobno za vsako podvzetje. Pri hiši je kegljišče, vrt za zeljenavo in sadno drevje, poleg tega lepo zemljišče ob Kokri, ki je ugodno in pripravno za kakov pivovar ali pa mehanični mlin itd., sploh priporočam to posestvo kot plodonosno za vsako podvzetje.

Kupei naj blagovolijo do konca novembra posestvo ogledati.

Zivina se pa 2. novembra proda na tržnjem semnji v Kranji po javnej dražbi.

Natančneje se poizve o posestvu in kupu pri lastniku **Jan. Pavliču**, domače **Tabor na Visokem** h. št. 7. (301—8)

Ne pregledati!

Le še kratko dobo
je

gospa Meta

slavna, mlada prorokinja iz Egipta
za vsacega posamezno pristopna od 8. zjutraj do 8. zvečeri

(312)

„pri slonu“

II. nadstropje, št. sobe 36.

Ta dama more vsacemu človeku razjasniti vse pomere, ki se nahajajo v človeškem življenju, je-li kdo oženjen, kako dolgo, ima li rodovino, kako brojno, koliko so stari otroci, kako se zovejo, dalje, če je bil kdo uže oženjen itd.

Gospa Meta se sklicuje gledé njene umetnosti na šestletne študije v Egiptu, ter umi iz zvezdnih znamenj, v katerih se je človek rodil, slednjega presojati, — brez vsake pomoči kake tretje osebe, ka je navadno le pri mesečnikih.

Odgovarja se na vsa vprašanja.

Od 12—1 v poludne je zaprto.

Tujci.

31. okt. in 1. nov.

Evropa: Jaklič iz Gorice. — Šaman, Rieben iz Trsta. — Bohutinsky iz Savinje. — Minez iz Litije — Baudek iz Dunaja.

Pri Slonu: Gothard, Grosič oba iz Reke. — Dobravec iz Rudolfovega. — Svatom iz Gorice. — Žuza iz Dunaja. — Musino iz Trsta. — Prešeren iz Radovljice. — Kotnik iz Vrhnike. — Weis iz Gradca.

Pri Mallé: Krisper, Bundalek, Hašnik, Kemenci, Bačan, Vild iz Dunaja. — pl. Fichtenau iz Zagreba. — Razsigal iz Kočevja. — Vencovsky iz Idrije. — Heiman iz Monakovega. —

Wittman iz Šlekovega. — Frehl, Hupman, Klerk, Spitz, Peterca iz Dunaja. — Eisenberg iz Galicije. — Gol iz Tolmina. — Berg iz Gradca. — Nemanič iz Brna.

Pri Zamorel: Ledenik iz Beljaka. — Trtnik iz Ribnice. — Klemenčič iz Gradca. — pl. Gungel z gospo iz Železnikov.

Pri carju avstrijskem: Grundner iz Loke. — Baroš iz Gradca. — Stroj iz Radovljice. — Černe iz Verdanza.

Pri bavarskem dvoru: Lorenc iz Kamnika.

Prodaja vinskih trt.

Uljudno se javlja, da tudi letos po ceni in na izbir prodaja **grof Meranova vinsko-trtna šola** mnogo **2 in 3 letnih vinskih trt**, ki rodé najokusnejše in najboljše znano grozdje. — Več se izve pri

grof Meranovem oskrbništvu,

Mellingova ulica, št. 97 v Mariboru. (310—1)